ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
КЕАҚ «АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ ӨҢІРЛІК УНИВЕРСИТЕТІ»
ӨМІРЗАҚ СҰЛТАНҒАЗИН АТЫНДАҒЫ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ИНСТИТУТЫ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ҚАЗІРГІ ӘЛЕУМЕТТІК МӘДЕНИ ЖӘНЕ ГЕОСАЯСИ НАҚТЫЛЫҚТАҒЫ ҚҰНДЫЛЫҚТАР – ТӘРБИЕНІҢ ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ НЕГІЗІ»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛДАРЫ

I КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

«ЦЕННОСТИ КАК КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ ОСНОВА ВОСПИТАНИЯ В СОВРЕМЕННЫХ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ И ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ РЕАЛИЯХ»

МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

I КНИГА

Қостанай қ., 2025 ж.
г. Костанай, 2025 г.

УДК 37.02
ББК 74.00
Қ 22

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Куанышбаев Сеитбек Бекенович, география ғылымдарының докторы, доцент, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, Қазақстан; **Наурызбаева Эльмира Кенжеғалиқызы**, тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің академиялық мәселелер жөніндегі проректоры; **Жарлыгасов Женис Бахытбекович**, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры; **Скударева Галина Николаевна**, педагогика ғылымдарының докторы, доцент, Ресейлік Мәскеу облысындағы Мемлекеттік жоғары білім беру ұйымы «Мемлекеттік гуманитарлық-технологиялық университеті» ректоры, педагогика кафедрасының меңгерушісі, Ресей; **Бережнова Елена Викторовна**, педагогика ғылымдарының докторы, Ресей Сыртқы істер министрлігінің Мәскеу мемлекеттік Халықаралық қатынастар институтының (университет) профессоры; **Есіркепова Кенжегүл Қабылғазықызы,** филология ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институтының директоры; **Ибраева Айман Елемановна**, Қостанай облысы әкімдігінің Білім басқару басшысы; **Калимжанова Роза Лаиковна,** PhD докторы, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанайөңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының меңгерушісі; **Утегенова Бибикуль Мазановна**, педагогика ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдасты- рылған профессоры; **Смаглий Татьяна Ивановна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Жетписбаева Айсылу Айратовна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы. Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

Қ 22 Қазіргі әлеуметтік мәдени және геосаяси нақтылықтағы құндылықтар - тәрбиенің тұжырымдамалық негізі: Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары: I Кітап, 27 ақпандағы 2025 жылдың – Қостанай: Ахамет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2025 .– 1916 б. = Ценности как концептуальная основа воспитания в современных социокультурных и геополитических реалиях: Материалы международной научно-практической конференции: I книга, 27 февраля 2025 года. – Костанай: Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2025.–1916 с.

ISBN 978-601-356-498-2

Жинақта Алтынсарин оқуларының «Қазіргі әлеуметтік мәдени және геосаяси нақтылықтағы құндылықтар – тәрбиенің тұжырымдамалық негізі» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының материалдары жарияланған. Бұл Қазақстандық білім беру жүйесіндегі балалар мен жастарды тәрбиелеудің құндылық-тарытуралы зерттеулер, еліміздің ұлттық біртұтас тәрбие бағдарламаны жүзеге асыфру жолдары, жас ұрпақты тәрбиелеуде халықаралық және отандық тәрбие мәселелрі ескеру жолдары, мектеп пен отбасының қоғамдық тәрбие күштерін біріктіру туралы пікірлері, зерттеу ұсынылымдары туралы мақалалар жинақталған.

Жинақта білім беруде ұлттық тәлім-тәрбие құндылықтарны еңгізудің өзекті мәселелері, озат тәжірибелер, біртұтас тәрбиенің бағыт-бағдарымен тенденцияларын айқындалып, сондай-ақ қолжетімділікпен инклюзивтілікті қамтамасыз ету, барлық деңгейлердегі мазмұнның құндылық аспектісін өзектендіру, білім беру ұйымдарында ашықтық пен ынтымақтастық ахуалын құру, білім беруді дамыту мен психологиялық-педагогикалық қолдаудың инновациялық форматтарымен тиімді тәжірибелерін енгізу, педагогикалық ғылым мен практиканы интеграциялау қарастырылған.

Конференция материалдары қазіргі білім беру контекстіндегі Ы. Алтынсариннің педагогикалық мұрасының өзектілігін, оқытудың гуманистік теориясының ғылыми негіздерін, қазіргі педагогикалық білім берудегі ғылым мен практиканың өзара байланысы мәселесін шешу жолдарын, интегративті жүйе ретіндегі кәсіпке дейінгі педагогикалық білім берудің маңыздылығын, цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, педагогтардың тәрбие мәселелерін өз қызметтерінде шешу жолдары айқындалған.

Бұл жинақтың материалдарын ғалымдар, жоғары оқу орындары мен колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілер, педагог-психологтар, магистранттар мен студенттер пайдалана алады.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Ценности как концептуальная основа воспитания в современных социокультурных и геополитических реалиях», определяющие общие направлениями тенденции внедрения национальной программы «Біртұтас тәрбие», такие, как ценностные аспекты воспитания подрастающего поколения, анализ возможностей и лучших практик по внедрению единой программы воспитания, поддержка взаимодействия школ и семьи в воспитании ценностных ориентиров детей и молодежи, изучение путей создания безопасной и поддерживающей образовательной среды в организациях образования.

Материалы Конференции посвящены обсуждению актуальности педагогического наследия Ы. Алтынсарина в контексте современных ориентиров ценностных смыслов воспитания, научных основ аксиологических аспектов обучения и воспитания, а также вопросы готовности педагогов к современным вызовам в отчествоенном образовании, педагогической готовности педагогов к инновационной деятельности с использованием цифровых ресурсов. Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-498-2
9 786013 564982

УДК 37.02
ББК 74.00

© Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2025
© Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2025

іс–қимылынан танылып, сезім арқылы жүректен жүрекке беріліп отырған. Сондықтан егеменді ел жастарының санасына осы ұлттық ұлағатты қасиеттерді сіңіре білудің мәні зор. Адамның адам болып қалыптасуында ата–аналармен қатар, тәрбиеші мен мұғалімнің ролі зор. Яғни, мұғалім мамандығының иелеріне болашақ ұрпақты тәрбиелеуде үлкен жауапкершілік жүктелген. Ф.М. Достоевскийдің «Өзіңнен өзіңді ізде, өзіңе өзің бағын, өзіңді өзің *тани біл» дегеніндей, әр мұғалім өзінің бала болғанын, өзінің ата–ана екенін, өзінің оқытушы болып қалыптасып келе жатқанын ой елегінен жиі жиі өткізіп отырса, өзге алдындағы жауапкершіліктің сыры бірден айқындала бастайды.*

Демек барлық тәрбие жұмысы игілікті болады» деп айтқанындай, баламен кездескен сәттен бастап, оның үйіне қайтатын уақытына дейінгі кезеңде баламен тікелей қарым–қатынаста екенін, онымен ішкі сезімі байланыста болатынын бір сәт естен шығармағаны абзал. Сонда ғана ел білікті, парасатты, жан–жақты жетілген жеке тұлғаны тәрбиелеу ісінде едәуір табыстарға қол жеткізе алады. Ұрпақ тәрбиесі келешек қоғам тәрбиесі. Сол келешек қоғам иелерін жан–жақты жетілген, ақыл–парасаты мол, мәдени ғылыми өрісі озық етіп тәрбиелеу біздің де қоғам алдындағы борышымыз.

Әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасы үздіксіз білім беру жүйесіндегі тәрбие тұжырымдамасы.
2. *Құрманбаева М.* Тұлғаны руханиадамгершілікке тәрбиелеу. – Бастауыш мектеп, №1. 2005.
3. *Әмірәлиев Ш.* Рухани байлық–өмірден. – Қазақстан мектебі, № 11–12, 1992.

ӘОЖ 37.015.31

БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДА ДАРА ҰСТАЗДЫҢ РӨЛІ

Нуркина Батима Ауезхановна
Нугуманова Нургуль Куанышбековна
қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімдері
«KAZGUU School.Qst» ЖШС
Қостанай қ., Қазақстан

Андатпа

Ыбырай Алтынсарин қазақтың ағартушылық тарихы мен ұлттық мектебінің қалыптасуында терең із қалдырды. Сонымен қатар ол көрнекті ақын әрі жазушы болды. Оның қаламынан бойындағы тамаша талантын танытқан маңызы зор көркем шығармалар туды. Ол өзінің бар күш–қуатын халықты ағарту, жастарды тәрбиелеу қызметіне жұмсады. Ыбырайдың жазушылық қызметінің сол оқу–өнер, білім мәселесімен сабақтастығы анық. Оның ақындық шабытына дем беріп, жазушылық қиялына қанат бітірген зор нысана – қараңғы қазақ халқының көзін ашу, көңілін ояту, оны озық мәдениетті елдердің қатарына қосу болды. Осы жолда ол бойындағы бар күш–қуатын, қабілеті мен білімін сарқа жұмсады. Осы тұрғыдан келгенде, Ыбырай шығармаларының көркемдік, тілдік ерекшеліктері туралы бұрынғы–соңды жазылып, жарияланған еңбектерді саралап–салмақтау бүгінгі күннің талабы десек болады.

Түйінді сөз: *ағартушылық, тарихы, мұрасы, білімі, ғұмыры*

Аннотация

Ыбырай Алтынсарин оставил глубокий след в формировании казахской истории образования и национальной школы. Он также был выдающимся поэтом и писателем. Его перу принадлежат замечательные художественные произведения, проявившие свой талант. Он потратил всю свою энергию на обучение людей и воспитание молодежи. Очевидно, что письменная работа Ыбырая связана с проблемой образования и искусства. Его поэтическое дыхание, стало дополнительным стимуломогромная цель, в которой много написано – открыть глаза в темном казахского народа, пробудить внимание, его включение в число стран с передовой культурой.Таким образом, он проявил всю свою энергию, способности и знания.

Ключевые слова: *писатель, патриот,знание,наследие,просветитель*

Abstract

Ybyray Altynsarin left a deep mark in the formation of the Kazakh history of education and the national school.He was also an outstanding poet and writer.He was also an outstanding poet and writer. His pen belongs to remarkable artworks that have shown their talent. He spent all his energy on educating people and upbringing youth. Obviously, the written work of Ybyray is connected with the problem of education and art. His poetic breath, became an additional stimulus and a huge goal, in which it is written – to open his eyes to the dark Kazakh people, to awaken attention, his inclusion in the number of countries with advanced culture. Thus, he showed all his energy, abilities and knowledge.

Key words: *teacher,swan,knowledge,heritage,history*

Ұлттықжаңғырудегенұғымныңөзіұлттықсананыңкемелденуінбілдіреді. Оның екі қыры бар. Біріншіден, ұлттық сана–сезімнің көкжиегін кеңейту. Екіншіден, ұлттық болмыстың өзегін сақтай отырып, оның бір қатар сипаттарын өзгерту. Жалпы білім беретін оқу орындарында, оқу бағдарламаларында қазақ халқының ұлы ағартушылары Шоқан Уалиханов, Ыбырай Алтынсарин, Абай Құнанбаевтың өмірі мен шығармашылығын оқып білуге мол орын берілген, соның ішінде өзін болашақ мұғалім тәрбиешілік мамандығына дайындауға бағыштаған жастар үшін педагог Ыбырай Алтынсариннің алатын орны ерекше. Қазақ халқының ұлы перзенті, ХІХ ғасырдың екінші жартысындағы аса көрнекті педагог–жазушы, орыстың революция-шыл демократтарының озық ойларын қолданушы, сөйтіп халық игілігі үшін жан аямай еңбек етудің үлгісін көрсеткен Ыбырай Алтынсарин Қазақстандағы қоғамдық ой–пікірдің өркендеу тарихында үлкен орын алады.

Ең алдымен біз Алтынсаринді тұңғыш халық мұғалімі, Қазақстандағы халық мектептерін бірінші ұйымдастырушы және қазақ халқынан шыққан тұңғыш педагог теоретик ретінде қадірлейміз. Қазақ балалары үшін анна тілінде құнды әңгімелер мен өлеңдер жазған ол – қазақ әдебиеті тарихында Абаймен қатар жазушы–суреткер. Ы.Алтынсарин шығармаларындағы негізгі әдіс – реалистік әдіс, яғни еңбекші бұқараның ауыр жағдайын, сол кездегі қоғамдық теңсіздікті суреттеп, халық–ағарту мәселесіне зор көңіл бөлген, шығармаларының тақырыбы мен идеялық мазмұны қазақ халқының маңызды мәселелері мен мүддесіне арналған, ол қазақ халқының тұңғыш демократ – ағартушысы қатарында болды. Алтынсариннің қоғамдық–педагогикалық қызметіндегі ағартушылық белгілері – оның өмір бойы өз халқына аз да болса, пайдасын тигізуге тырысып, сол үшін қажымай жүргізген күресі, тілдің, әдебиеттің, ғылым мен ағарту жұмысының өмірге қажетті мәселелерін шешудің бастамасын жасауы». Бұл өз заманымыздағы алдыңғы қатарлы адамдармен бір сапта тұруға лайықты, нағыз еңбеккер ғалым. Ол қазақ мектептері үшін мұғалімнің ролі мен оны дайындау мәселесіне орасан зор көңіл бөлген Алтынсарин халық училищесінің инспекторы болған кезде өзін мұғалімдердің ағасы, досы деп санап, оларды жұмысқа жұмылдыра білгені толық анықталды. [1]

Ыбырай Алтынсарин мұғалімнің әдісіне көп көңіл бөлген, оның пікірінше, педагогикалық жұмыстағы ең шешуші нәрсе; мұғалімнің жақсы оқыту әдістерін тауып, балалармен дұрыс сөйлесе білуінде, сөйтіп қазақ мектептеріне байланысты дидактикалық міндеттерді қоя білуі және оны орындау саласында үлкен табыс қажетуі. Сондай–ақ мұғалімдердің оқушылар мен қарым–қатынасы оқушылардың қалай оқуы керектігі жөнінде Ыбырайдың өз заманында методикалық жағынан терең жан–жақты екендігін толық көрсеткен.Үлкен–кішіміздің қай–қайсысымыз болмасын балаларды білім алуға, ғылым–білім үйренуге, талаптанып оқуға шақырған Ұлы Ұстаз Ыбырай Алтынсариннің «Бір Құдайға сиынып, Кел, балалар, оқылық, Оқығанды көңілге, Ықыласпен тоқылық», – деп басталатын өлеңін жатқа білеміз. Ал, сол өлеңнің «Бір Құдайға сиынып» деген жолын тек еліміз өз Тәуелсіздігін алған жылдардан бастап қана айтып, қосып жаза бастадық емес пе. Ұстаздың қай

шығармасын алмайық, мысалы, «Таза бұлақ», «Бай баласы мен жарлы баласы», «Әке мен бала», «Бір уыс мақта» бәрі де жас ұрпақты мейірімділікке, адалдыққа, ізеттілікке, адамгершілікке, еңбекқорлыққа, білімділікке шақырады. Бүгінгі ақпараттық техника заманында да Ыбырай атамыздың шығармалары мәні мен мағынасы, тәлімдік–тәрбиелік, ағартушылық жағынан алғанда өзінің маңызын әлі жойған жоқ. Сонау 1861–1863 жылдары он тоғыз жастағы Ы.Алтынсарин қазақ балалары үшін Торғай өңірінде алғаш рет бір сыныптық мектеп ашу ісін қолға алып, әуелі оның үйін тұрғызудан бастағанының өзі – көзсіз ерлік деп айтуға болады. Жергілікті халықтан ақша жинап, мектепке керекті материалдар сатып алып, атааналардың көмегімен мектеп үйін тұрғызады. Оқу алғаш 1864 жылы қаңтар айында салтанатты түрде ашылып, той жасалады. Ыбырай 14 қазақ баласын оқуға қабылдайды. Олар мектеп жанынан салынған интернатта жатып оқитын болады. Өзінің осы істері жайында профессор Н.Ильминскийге 1864 жылдың қаңтарында жазған хатында былай дейді: «Осы жылы қаңтардың 8–і күні менің көптен күткен арманым орындалып, мектеп ашылды. Оған 14 қазақ баласы кірді, бәрі де жақсы, есті балалар…» Міне, осы секілді мәліметтер, деректер облыстық мұрағаттар және құжаттама басқармасы мен мемлекеттік мұрағатының ұйымдастыруымен өткен «Ыбырай Алтынсарин мектебінің 150 жылдығы: тарих және қазіргі заман» атты дөңгелек үстелде жан–жақты айтылды. Торғайда алғашқы бастауыш мектепті Ыбырай Алтынсариннің ашқанына 150 жыл толуы – Қостанай өңірінің тарихында қандай орын алып отырғандығын, облыста осындай маңызды оқиғаға байланысты бірнеше жобалардың дайындалғаны туралы, Ы.Алтынсариннің ағартушылық қызметі, шығармашылығының ұрпақ тәрбиесінде алар орны, маңызы, сол секілді Ы.Алтынсаринді Елбасымыз өзінің «Тарих толқынында» кітабында Қазақстандағы халық ағарту ісінің тұңғыш абызы деп атағаны, облыстық мемлекеттік мұрағатының құжаттарды пайдалану және жариялау бөлімінің бастығы Ю.Говорова Татарстан Республикасының (Қазан қаласы) Ұлттық мұрағатында болғанын, онда еліміздің, соның ішінде Қостанай облысының тарихына Ы.Алтынсаринге байланысты құжаттар тапқаны туралы айтып өтті. [2]

Біздің ұлы ұстаз, қазақ педагогикасының негізін қалаған Ыбырай Алтынсариннің Қостанай облыстық мемориалдық мұражайының құрылғанына 25 жыл. Даланың дара тұлғасы, қазақ ағарту саласында өзіндік ізін қалдырған, тұңғыш мектеп ашқан, жаңашыл жазушы, ақын Ыбырай Алтынсариннің де туғанына 184 жыл. Осы орайда біз сіздерге Қостанай қаласындағы педагог–ағартушы ғалым атындағы мұражайға баруды ұсынамыз. Мемориалдық мұражай кешені Қостанай қаласының тарихи–архитектуралық бөлігінде, Ордабай шатқалында 1884 жылы жазушы негізін қалаған дарынды балаларға арналған Ы.Алтынсарин атындағы мектеп–интернат жанында орналасқан. Мұражай ғимараты екі бөліктен тұрады. Біріншісі Ыбырай Алтынсарин ашқан мектептің нақты көшірмесі. Ішінде жазушының мемориалдық сыныбы мен әкімшілік кабинеттер орналасқан. Екіншісі киіз үй тәріздес екі қабатты ғимаратта екі стационарлық көрме «Ыбырай Алтынсарин – мұғалім–ағартушы» және «Қазақстан Республикасы халық жазушысы Мәриям Хәкімжанованың шығар–машылық лабораториясы» экспозицияға қойылған. Екінші бөлімде әртүрлі шараларға байланысты экскурсиялар жиі өтіп тұрады. Оған көбінесе мектеп оқушылары мен жастарды шақыру мұражайдың басты мақсаттарының бірі дейді Қостанай облыстық Ыбырай Алтынсарин мемориалдық музей директорының орынбасары Роза Куанова. «Ыбырай Алтынсариннің өміріне, тарихта атқарған қызметіне арналған бөлімдерге мектеп оқушылары мен жастарды жиі шақырып тұрады. Мұражай қызметкерлері қорларды толтыру үшін үлкен күш жұмсады. Олар Алматы, Омбы, Орск, Орынбор, Санкт–Петербор мұрағаттарында жұмыс жүргізді. Алтынсариннің өмірін зерттеу үшін қажетті материалдарды жинауға Қостанай қаласы мен облысының қоғамы өз үлесін қосты. Мұражай қорында 11820 экспонат, негізгі

қордың 10190 бірлігі сақталуда. Мұражайда жазушының шығармашылығы мен өмірі жайлы кітаптар, оның жеке заттары, Ы. Алтынсариннің кітаптары, мектептерінің макеттері, фотосуреттер, естеліктер жиналған. Мұражайдың екінші көрмесі ҚР халық жазушысы, танымал ақын, Ыбырай Алтынсариннің туысқаны – Мәриям Хәкім–жановаға арналған. Бүгінде мұражай кешенді ғылыми–ағарту мекемесі болып табылады, үш бағытта жұмыс істейді: педагогика, әдебиет, мәдениет және өнер. Мұражай 30 мыңдай көрермендерге мәдени қызмет көрсетеді, оның ішінде жақын және алыс шетелдерден келетін қонақтар бар. Болашақта оқытушының өмірі мен қызметінің жаңа қырларын зертеу жұмыстары да жалғасын табады деп күтілуде. Ыбырай Алтынсарин «Халық мектептері үшін ең керектісі – мұғалім», – деп жазған екен. Оған қоса нағыз мұғалімнің қасиеттерін де ерекше атап өтіпті. Сол идеал мұғалім тұлғасын әуелде өзі өз өнегесімен көрсете білді. Қазіргі заман талабына сай болуды армандаған ұстаздар Ыбырай сынды ұлы ойшылдан тағылым алып, оның қазақ балаларын оқытып тәрбиелеудегі үлесінің тым болмағанда жартысына қол жеткізе алса – міне, нағыз педагог сол болар еді деген көз – қарасты ұстанамыз. Қорытындылай келе, келешекке сенімі мол Ыбырай өмірі көркі, болашақтың иесі жастар деп ұқтық. Бүгінгі өміріміз көрсетіп отырғандай, Ыбырай Алтынсарин негізін қалап берген білім беру жүйеміздің ақыры жаман болған жоқ. Соңғы жылдары қазақ тілінің мәртебесі өсіп, оның әрекет ету аясы кеңейді. Бұған басты себеп – қазақ тілінде білім беру кеңістігінің ұлғайып, сапалы оқулықтардың көбеюі. Ы.Алтын–саринның XIX ғасырдың аяғында өзінің педагогикалық қызметінде ұстанған негізгі принциптері XXI ғасырға аяқ басқан, бәсекеге қабілетті 50 елдің қосылуға ұмтылыс жасап отырған Қазақстанның қазіргі рухани – мәдени дамуында өзінің өзектілігін жоғалтқан жоқ. Ең бастысы Ыбырай Алтынсарин–педагог, халық ағарту ісінің ұйымдастырушысы. Егемен еліміздің өркениеттілікке жету жолында Ыбырай Алтынсариннің де үлесі бар екенін біліп, айта жүретін жаңа буын жастар бар деп сенім артамыз.

«Туған елге пайдалы іске қолдан келгенінше үлес қосу – әрқайсымыздың міндетіміз», – деп кеткен көреген ғұламаның сөзі де, ісі де әрқайсымызды өмірге құлшындырып, жаңа ғасырлардан жалғасын таба берсе керек.

Әдебиеттер тізімі:

1. Балғынбаев Ғ. Ы.Алтынсарин туралы естелік. Ы.Алтынсарин тағылымы, 365 б.
2. Ы.Алтынсариннің таңдамалы педагогикалық мұралары. Ы.Алтынсарин атындағы ғылыми–зерттеу институты: Құраст. С.Қалиев ж.б. – Алматы: Рауан, 1991. –37–38 б.б

УКД 373.2

ЭФФЕКТИВНЫЕ МЕТОДЫ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ «БІРТҰТАС ТӘРБИЕ» В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННОГО ДЕТСКОГО САДА

Обиюх Мария Николаевна
педагог–эксперт, методист,
ГККП «Ясли–сад «Акбота» города Акколь
при отделе образования по Аккольскому району
управления образования Акмолинской области
г.Акколь, Казахстан

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

2 СЕКЦИЯ

Гималетдинова Умут Асыгатовна, Есенова Кинжекуль Омаровна	Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында «Біртұтас тәрбие» бағдарламасы аясында ұлттық құндылықтарды баулу аспектілері	**1096**
Данченко Татьяна Владимировна, Жиенбаева Алёна Владимировна	Развитие коммуникативных и творческих компетенций за счет применения на уроках цитат недели	**1100**
Дильдибекова Гульнара Айсаевна, Койшина Айман Мухамеджановна	Образовательный терренкур «Экотайм» как одно из условий развития экологических дошкольников	**1104**
Досмаилова Светлана Султановна, Нургазина Айгерим Жумагазиевна	Сабақта және сабақтан тыс уақытта тәрбиелеудің құндылықтарын жүзеге асыру негіздері	**1109**
Едревская Людмила Валерьевна	Воспитание активного читателя на примерах взаимосвязи литературных произведений как средство реализации Национального проекта «Балалар кітапханасы»	**1113**
Елдос Анар Нұрлыбекқызы	History of formation of official business style in the Kazakh language	**1117**
Ерекин Айдын Муратович, Хамзина Күлшат Бақытжанқызы	Біртұтас тәрбие бағдарламасы: жан –жақты тұла қалыптастырудың негізі	**1120**
Еришова Асыл Аубакировна	Ұлттық құндылықтарға негізделген білім мен тәрбиенің сабақтастығы	**1123**
Есенова Эльмира Есмагуловна, Хусайнова Жузира Мусиновна	Биология пәнінің тәлім –тәрбие берудегі рөлі	**1127**
Жайворонко Ирина Алексеевна, Ткач Надежда Алексеевна	Программа «БіртұтасТәрбие»: новые подходы и ценности воспитания в современной школе	**1130**
Жандауова Шолпан Еркиновна, Братышева Мария Владимировна	Использование информационных технологий на уроках математики как один из путей преодоления проблемы «клипового мышления» обучаемых	**1135**
Жумаева Алтын Сагингалиевна, Сәлімжан Аңсағаным Сәлімжанқызы	Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында біртұтас тәрбие бағдарламасы құндылықтарын енгізе оқытудың әдістері	**1141**
Жунусова Гулбаршын Кабылжановна, Зарлыханова Алмагуль Адильбековна	Жаңаша білім беру үрдісінде біртұтас тәрбиенің рөлі	**1145**
Жунусова Марина Яковлевна	Патриотическое воспитание в современной школе в рамках реализации программы «Біртұтас тәрбие»	**1151**
Заманбекова Алия Заманбековна	Білім беру ұйымдарындағы оқу–тәрбие үдерісінде құндылықтар жүйесін қалыптастыру жолдары	**1156**

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

2 СЕКЦИЯ

Злая Элина Владимировна, Жандауова Шолпан Еркиновна	Umaigra – универсальный учебный ресурс, как средство формирования познавательного интереса к учебной деятельности	**1161**
Ибатова Айгуль Куанышбаевна	Роль куратора в адаптации студентов первого курса колледжа вконтексте реализации программы «Біртұтас тәрбие»	**1165**
Иржанова Рыскуль Касымхановна	Көркем еңбек – ұлттық құндылықтың өзегі	**1168**
Искакова Гульжан Сагиевна, Алпысбаева Назым Сартонкызы	Мектеп оқушыларын рухани–адамгершілікке тәрбиелеу барысында ұлттық тәрбие негіздері	**1174**
Исмагулова Эльвира Бахитбековна	Совершенствование двигательной активности дошкольников, имеющие нарушения речи посредством введения в систему физического воспитания нейроигр	**1178**
Кабылбекова Гульнара Саматовна, Картпаева Адина Армановна	Біртұтас тәрбие бағдарламасы: ұлттық жаңа сананы ұлттық құндылықтар арқылы қалыптастыруға болады	**1183**
Кадашева Шолпан Алпысбаевна, Щербаева Кундызай Сейткалиевна	Біртұтас тәрбие балабақшадан басталады	**1186**
Калиаскарова Индира Мияссаровна	«Біртұтас тәрбие» бағдарламасы: балаларға ұлттық құндылықтар негізінде білім беру мәселесі	**1190**
Кашелюк Татьяна Ивановна	Программа «Буртутас тарбие: педагогические находки и практическое применение»	**1193**
Келинбердиева Ырсалды Сиехановна	Үздіксіз білім беру жүйесіндегі тәрбие тұжырымдамасындағы ұлттық тәрбиенің жүзеге асуы	**1196**
Клышбаев Серик Егинбаевич	Кейкі батыр – дала күресінің дара тұлғасы	**1201**
Коваленко Марина Викторовна	Инклюзивные практики в контексте реализации Единой программы воспитания в организациях образования	**1204**
Кункабаева Сарбинас Сериковна	Методы развития внутренней мотивации учебной деятельности как фактор академической успешности старшеклассников	**1210**
Кусаинова Мейрамгуль Маратовна, Жакиянова Жанна Калтаевна	Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында біртұтас тәрбиені енгізу жолдары	**1214**

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

2 СЕКЦИЯ

Кушмурзина Даметкен Хажмухановна, Жусупова Инкар Алликовна	Бастауыш сыныпта уақыт өлшем бірліктерін оқытудың білімдік, тәрбиелік және дамытушылық рөлі	**1220**
Лекерова Любовь Маратовна, Жандауова Шолпан Еркиновна	Ментальная арифметика как средство развития математической компетенции у учеников 1 класса	**1227**
Майстренко Валерия Юрьевна	Формирование ценностей воспитания среди детей и молодежи на уроках литературы в контексте программы «Біртұтас тәрбие»	**1231**
Мальцева Татьяна Александровна	Практика реализации программы воспитания в образовательных организациях высшей школы	**1235**
Мамырканова Мендыгуль Сартаевна	Роль исторического образования в формировании гражданской идентичности	**1239**
Махмутова Мархаба Даулетжановна, Молдахметова Алия Досымбековна	Исследование влияния метода триз на развитие креативного мышления учащихся 7 классов на уроках искусства	**1243**
Маркина Зейнеп Бакитжановна	Біртұтас тәрбиені негізге ала отырып Ыбырай Алтынсарин шығармаларын оқыту	**1249**
Михалькова Людмила Васильевна	Формирование творческих компетенций через вокальное исполнительство у детей дошкольного возраста	**1253**
МолдашоваАйнагүл Баймұқанқызы, Калимжанова Роза Лаиковна	Роль воспитательных программ в профилактике профессионального выгорания среди курсантов и сотрудников ОВД	**1256**
Мукашева Альбина Бауржановна	Интеграция ценностно –ориентированного образования в преподавание математики	**1262**
Мурзабекова Келбет Бирмаганбетовна	Ұлттық құндылықтарды дамыту: Ыбырай Алтынсарин әңгімелері арқылы жас ұрпақты тәрбиелеу	**1267**
Мустафина Асель Сапарглиевна, Абдулина Айгуль Сапаргалиевна	Идеи Ыбырая Алтынсарина в реализации программы «Біртұтас тәрбие бағдарламасы»	**1270**
Назарова Гулмира Куандыковна	Тәрбие–біртұтас үдеріс	**1274**
Нургазина Нургуль Отарбаевна, Тагаева Аружан Бауыржановна	Білім беру жүйесіндегі балалар мен жастарды тәрбиелеудің құндылықтары	**1278**
Нуркина Батима Ауезхановна, Нугуманова Нургуль Куанышбековна	Білім беру саласында дара ұстаздың рөлі	**1281**

2 СЕКЦИЯ

Обиюх Мария Николаевна	Эффективные методы реализации программы Біртұтас тәрбие в условиях современного детского сада	**1284**
Осипова Бахиткуль Кайроллиевна	Біртұтас тәрбие негізінде оқушылардың эмоционалдық саулығын қамтамасыз ету	**1288**
Полешко Татьяна Анатольевна, Миллер Татьяна Витальевна	Интеграция традиционных национальных ценностей в современные образовательные программы	**1292**
Рахимова Гизат Батыржановна	Изучение биографии и творчества Ыбырая Алтынсарина как инструмент привития общечеловеческих и национальных ценностей в контексте единой программы воспитания	**1297**
Редикульцева Юлия Владимировна, Бекмухамбетова Жаныльдык Каирбековна	Использование методов и приемов технологии кроссенс в развитии креативного мышления у детей старшего дошкольного возраста	**1301**
Рогожина Татьяна Александровна, Ли Ляззат Абаевна	Дебаты – фундамент интеллектуального развития личности	**1305**
Сармурзина Алия Коныспаевна	Опыт применения стратегий развития метакогнитивных навыков у старшеклассников	**1308**
Сикун Людмила Николаевна	Чат–ассистент GRT как инструмент планирования воспитательных мероприятий для детей с ООП в рамках программы «Біртұтас тәрбие»	**1313**
Смирнова Анна Александровна, Земцова Наталья Анатольевна	Интеграция программы «Біртұтас тәрбие» в образовательный процесс на уроках математики	**1317**
Солоха Ирина Константиновна, Гавриляк Инна Михайловна	Ценности воспитания как основа гармоничного развития детей в начальной школе	**1322**
Тельгарина Айгуль Сарсеновна,	Ценности воспитания детей и молодежи в системе образования Казахстана: опыт, проблемы и решения	**1327**
Тлеулина Галия Жамалетдиновна	Педагогический опыт по реализации программы «Біртұтас тәрбие» в условиях дошкольной организации на занятиях музыки	**1330**

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

2 СЕКЦИЯ

Умарова Бибигуль Ахметкалиевна, Хасенова Мадина Маратовна	Ұлттық құндылықтар және оларды оқу үдерісіне интеграциялау	**1335**
Упорова Екатерина Юрьевна	Проектная деятельность как действенный способ формирования социальной ответственности студентов колледжей	**1339**
Усенко Галина Васильевна	Практика внедрения программы «Біртұтас тәрбие» через серию интерактивных интеллектуальных игр в образовательном пространстве школы	**1343**
Успанова Айнура Оразбековна, Молдахметова Гульнар Муратовна	Ұлттық ойын – ұлт болашағы	**1346**
Фарафонова Наталья Николаевна	Воспитательная работа в дошкольной организации на основе Единой программы воспитания	**1350**
Фоменко Александра Сергеевна	Практические аспекты формирования готовности педагогов к инклюзивному образованию	**1352**
Хамзина Күлшат Бақытжанқызы, Ерекин Айдын Муратович	Мектептегі тәрбие жұмысының ерекшеліктері	**1356**
Шагатаев Салмагамбет Елеубаевич, Урумбаев Куаныш Дулатович	«Lesson study» на уроках физической культуры	**1360**
Шамекешева Светлана Петровна, Эмомова Лилия Тимуровна	Воспитательный аспект современного урока русского языка и литературы в рамках программы «Біртүтас тәрбие»	**1365**
Шудабаева Жанар Жумабаевна	Развитие коммуникативных и творческих компетенций за счет применения на уроках цитат недели	**1370**
Юркова Светлана Владимировна	Значение кюя в музыкальном воспитании дошкольника	**1373**